

Δικοινοτική δράση: Μια αναδυόμενη δύναμη

Καθημερινή, 8/03/2015

Νεόφυτος Λοϊζίδης*

Τους τελευταίους δυο μήνες δεν έχει παρατηρηθεί καμιά θετική εξέλιξη αναφορικά με το Κυπριακό στο πολιτικό πεδίο. Μέρα με τη μέρα φαίνεται να βαθαίνει το αδιέξοδο. Παρά ταύτα, στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών, η δικοινοτική δράση αναδύεται ως σημαντικός παράγοντας στην πορεία επανένωσης της Κύπρου.

Ο μήνας που μας πέρασε, μια περίοδος πολιτικά νεκρή στο Κυπριακό, έχει αναδειχθεί σε μήνα της κοινωνίας των πολιτών. Ο Αλέξης Τσίπρας ήταν ο πρώτος Έλληνας πρωθυπουργός που, κατά την πρώτη επίσκεψή του στην Κύπρο, συναντάτο με δικοινοτικές ΜΚΟ ενώ, μια εβδομάδα αργότερα, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έδινε συνέντευξη τύπου σε Τούρκους και Τουρκοκύπριους δημοσιογράφους. Την περασμένη εβδομάδα τα Εμπορικά Επιμελητήρια των δύο κοινοτήτων οργάνωσαν από κοινού επιτυχημένη εκδήλωση στο Λονδίνο την οποία φιλοξένησε το Foreign and Commonwealth Office. Τέλος, η ναυαρχίδα των εκδηλώσεων ήρθε από τον όμιλο «Κύπρος: Ακαδημαϊκός Διάλογος», ο οποίος, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Στρατηγικών Ερευνών (USAK) και το Πανεπιστήμιο του Kent, οργάνωσε ημερίδα για το Κυπριακό στην Άγκυρα τις 28 Φεβρουαρίου.

Έχοντας συμμετάσχει και ο ίδιος σε αυτή την ημερίδα, εντόπισα τρεις σημαντικές παραμέτρους που δίνουν μια νέα δυναμική στη δράση της

κοινωνίας των πολιτών, μια δράση που μπορεί να αποδειχθεί καταλυτική για μια διευθέτηση.

Πρώτον, η κοινωνία των πολιτών μπορεί να αναλάβει ρίσκα που οι κυβερνήσεις δεν αναλαμβάνουν. Μια δικοινοτική ημερίδα στην Άγκυρα δεν ήταν ασφαλώς εύκολο εγχείρημα. Το τόλμησε όμως ο «Ακαδημαϊκός Διάλογος» και, με επίπονη προετοιμασία, κατάφερε να φέρει στο κτίριο του USAK, όπου φιλοξενείτο η εκδήλωση, δεκάδες πρέσβεις και μέλη διπλωματικού προσωπικού από όλες τις σημαντικές χώρες, στελέχη της τουρκικής κυβέρνησης και ιδίως του τουρκικού υπουργείου εξωτερικών, ερευνητές από εννιά δεξαμενές σκέψης και δεκάδες ακαδημαϊκούς και δημοσιογράφους, καθώς και εκπροσώπους της βιομηχανικής κοινότητας της Τουρκίας. Αυτή η συνάντηση ήταν απλώς ένα παράδειγμα του πως η δραστηριοποίηση των πολιτών μπορεί στο τέλος να ωθήσει προς την αλλαγή τη στάση των κυβερνήσεων. Η παρουσία, ως ομιλητών, του πρώην πρωθυπουργού της Ελλάδας Γιώργου Παπανδρέου και του πρώην υπουργού εξωτερικών της Τουρκίας Hikmet Çetin έδωσε επιπρόσθετη βαρύτητα στο όλο γεγονός.

Δεύτερον, οι Κύπριοι ακαδημαϊκοί και στελέχη ΜΚΟ μιλούν όλο και περισσότερο μια κοινή γλώσσα, πράγμα που ενισχύει την αξιοπιστία τους μέσα στις δυο κοινότητες. Η καλύτερη απάντηση σε όσους στρέφονται τελευταία προς τη διχοτόμηση είναι η κοινή δικοινοτική δράση. Η δυνατότητα να σκεφτεί κανείς ελεύθερα, «έξω απ' το κουτί», και να αναδιαμορφώσει το πλαίσιο του Κυπριακού φαίνεται να προσφέρεται πιο εύκολα στην κοινωνία των πολιτών παρά στις κυβερνήσεις. Οι συμμετέχοντες στην ημερίδα δεν μίλησαν με τουρκικούς ή με ελληνικούς όρους αλλά με όρους επιστημονικούς και ανθρωπιστικούς που κατορθώνουν

να βρουν ακροατήρια στην «απέναντι όχθη». Μιλώντας στο ίδιο μήκος κύματος –παρά τις διαφωνίες σε επί μέρους ζητήματα- δημιουργούν ισχυρές και πειστικές προϋποθέσεις για την επανένωση της Κύπρου.

Τρίτον, πλείστες δικοινοτικές οργανώσεις δείχνουν μια ικανότητα να οικοδομούν πάνω στην πείρα που αποκτούν από την κοινή δράση και να γίνονται όλο και πιο αποτελεσματικές στην πρόσβασή τους προς την ευρύτερη κοινωνία και συνακόλουθα προς τις πολιτικές ηγεσίες. Οι επιστημονικές ανακοινώσεις που παρουσιάστηκαν στην ημερίδα της Άγκυρας ανοίγουν δρόμους σε μια μελλοντική διευθέτηση. Με την επάνοδο της διαπραγματευτικής διαδικασίας, αυτοί οι πανεπιστημιακοί ερευνητές και οι ενεργοί πολίτες που στελεχώνουν ΜΚΟ θα είναι σε θέση να προσφέρουν στις εμπλεκόμενες πλευρές εμπειρίες από την επίλυση συγκρούσεων ανά τον κόσμο που θα μπορούσαν να βοηθήσουν αφάνταστα στην επίλυση του Κυπριακού.

*Ο Νεόφυτος Λοϊζίδης είναι καθηγητής πολιτικών επιστημών στο πανεπιστήμιο του Kent και συγγραφέας επιστημονικών μελετών για το Κυπριακό.

Bicommunal Action in Cyprus: A Force More Powerful

In the past few months few informed pundits on the Cyprus problem would cite any positive developments at the political level; the Cypriot stalemate is deepening further each day. Yet at the grassroots level bicommunal activity in the island is emerging as the critical actor in the reunification process.

In September 2014, the Greek Cypriot side withdrew from negotiations after a Turkish frigate started seismic surveys in the Republic of Cyprus's exclusive economic zone (EEZ) south of the island. Surprisingly, this interruption in the Cyprus negotiations offered an opportunity for civil society leaders to seek alternatives in their attempt to resume the peace process. February 2015 has been the *month of civil society* engagement in Cyprus. Mr. Tsipras was the first Greek PM to meet with bicomunal NGOs in his inaugural visit to Cyprus while the following week President Anastasiades held a well-received press conference with Turkish and Turkish Cypriot journalists. But much of the civil society engagement receives little media or public attention. Last week the two Cypriot chambers of commerce launched a successful event in London hosted by the Foreign and Commonwealth Office while the Greek-Turkish Forum met in Athens to discuss confidence-building measures.

At the same time, the Cyprus Academic Dialogue (CAD) was co-organizing a flagship conference in Ankara, the first bicomunal event that took place in the Turkish capital after half a century of Cyprus conflict. As my home institution, the University of Kent co-sponsored this event, I witnessed firsthand three major strengths of Cyprus-based academic and civil society practitioners that could prove catalytic for the settlement.

First, civil society can take risks governments cannot afford especially during times of crisis. Organizing a bicomunal conference in Ankara was not an easy undertaking. A year's long preparation between Nicosia and Ankara mediated by the Australian High Commission in Nicosia, the British

Institute at Ankara and the University of Kent could have led to nowhere, if any of the sides withdrew. Last minute problems are not unusual after decades of conflict.

But taking risks also pays; the event was hosted at the USAK House one of Turkey's leading think tanks and attracted seventeen academics and NGO leaders from both communities in Cyprus. Even more impressively, on the Ankara end it included ten ambassadors, 33 officers from 24 different embassies (representing the U.S. Embassy and 15 EU member states as well as the EU Delegation in Ankara), 6 officers from Turkish state institutions (including 3 from Ministry of Foreign Affairs), 11 researchers from 9 think-tanks, 29 academics from 9 different universities and 10 reporters from 5 different media agents (including Reuters, France 24, Anadolu News Agency). It also included participants from the Turkish industrialist association and the country's largest conglomerate Koç Holding. This is only just one example of what is happening at a smaller scale elsewhere. Such events are critical in rallying political support for change at the government level.

Moreover, the event brought together two high profile speakers Former Prime Minister of Greece and President of Socialist International George Papandreou and former Turkish minister of Foreign Affairs and spokesman of the Turkish Parliament Hikmet Çetin. Papandreou's prestige and leverage in Turkey is impressive. As organizers we are indebted to the former Greek PM for mobilizing his network. George Papandreou who played a critical role for Cypriot accession to the EU will be also a great asset for the Greek Cypriot leadership in its struggle to reunify the island.

Moreover, Cypriot academics and NGO leaders increasingly speak a shared language in such events, hence they are more convincing. As the title is inspired by Ackerman and Duval's must read book, civil society action is changing the world today. Thinking outside the box and reframing the Cyprus question is easier for civil society leaders than governments. Participants did not speak in Greek or Turkish terms but reframed issues in humanitarian and scholarly terms reaching out to different audiences particularly with regards to refugee, property and missing persons issues. Speaking at the same wavelength (despite disagreement on issues) makes a highly convincing case for reunification. For those observers recently suggesting partition, the best response comes from joint bicomunal action.

Finally, bicomunal groups are becoming increasingly more professionalized having decades of joint work across the divide. The scholarly work presented at the Ankara conference provided tangible examples of what could work in a future settlement not only in Cyprus but other comparative cases. When negotiations restart, academics and civil society practitioners will be in a position to make available to all sides the best practices for the settlement of the Cyprus problem.

Neophytos Loizides is a Reader at the University of Kent and a British Academy Mid-Career Fellow. For more information on the event and live video link to the keynote address please see <http://www.kent.ac.uk/politics/carc/events/index.html>